

ВІДГУК

офіційного опонента Горобця Сергія Миколайовича
на дисертацію Васаженко Наталії Олексіївни
«Формування базових компетентностей фахівців з обліку та
адміністрування в процесі професійної підготовки», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковою тематикою.

Сучасні складні соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні і світі, висувають перед вітчизняною вищою освітою завдання всебічної підготовки високопрофесійних фахівців у галузі економіки. З цією метою у процесі навчання студентів економічних спеціальностей у ВНЗ надзвичайно важливо сформувати у них базові професійні компетентності, які представляють собою комплекс знань, умінь і якостей, необхідних для успішного виконання професійних завдань.

Зважаючи на те, що однією з особливостей професійної діяльності економістів є необхідність швидкої адаптації до динамічних економічних процесів, ВНЗ повинні готувати фахівців, здатних до самостійних дій та прийняття рішень в умовах невизначеності, готових до постійного саморозвитку і професійного вдосконалення, соціальної та професійної мобільності.

Виконання окреслених завдань потребує модернізації системи економічної освіти. Підготовку сучасного компетентного фахівця неможливо здійснювати, спираючись лише на традиційні методи організації навчання, тому одним із перспективних напрямків є впровадження у навчальний процес ВНЗ новітніх освітніх технологій. З огляду на зазначене, актуальність проблеми дослідження не викликає сумніву. Свочасність дослідження Васаженко Наталії Олексіївни підкреслюється тим, що її дисертацію виконано відповідно до теми наукових досліджень 20 - К6 «Теоретичні засади формування компетентності з безпеки життєдіяльності майбутніх спеціалістів у фаховій підготовці», яка розробляється кафедрою безпеки

життєдіяльності та педагогіки безпеки у Вінницькому національному технічному університеті.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз тексту дисертації, автореферату та змісту публікацій автора свідчить про те, що наукові положення та висновки дисертації належним чином обґрунтовані.

Дисертація складається з трьох розділів, які логічно пов'язані між собою. Структура дисертаційної роботи продумана, матеріал викладено грамотно і послідовно.

Мета дослідження логічно визначена дисертантом як обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка організаційно-педагогічних умов і створення моделі формування базових компетентностей майбутніх фахівців з обліку та адміністрування в професійній підготовці у вищих закладах освіти.

Завдання, які розв'язуються в дисертаційній роботі, характеризуються цілісністю, логічністю, комплексним підходом, що дозволило авторові розробити модель і науково обґрунтувати організаційно-педагогічні умови формування базових компетентностей майбутніх фахівців економічного профілю.

Досягненню поставленої мети та розв'язанню визначених завдань на різних етапах наукового пошуку слугували використані автором компетентнісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, системний підходи, а також широкий спектр наукових методів дослідження.

Достовірність та обґрунтованість зроблених висновків і рекомендацій визначається сукупністю представлених наукових результатів. Дисертаційне дослідження Васаженко Н. О. ґрунтується на солідній джерельній базі, яка включає праці вітчизняних і зарубіжних авторів і складає 321 найменування, з них 29 – іноземною мовою. Це свідчить про належний рівень обізнаності дослідниці зі станом розробки наукової проблеми.

Заслуговує на увагу експериментальна база дослідження. До дослідно-експериментальної роботи, яка проводилась протягом 2010–2017 років було

залучено 479 студентів, 14 науково-педагогічних працівників із 6 вищих навчальних закладів. Використовуючи методи математичної статистики, дисертанткою здійснено оцінку достовірності одержаних результатів.

Загальні висновки відповідають поставленим завданням і повністю передають зміст та сутність основних результатів дослідження. Отже, дисертаційне дослідження виконане на належному науковому рівні. Новизна і достовірність загальних висновків дисертації підтверджується результатами педагогічного експерименту.

Наукова новизна, теоретична і практична значущість дисертації.

Отримані автором у процесі наукового дослідження результати є актуальними для удосконалення процесу формування базових компетентностей майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

До найбільш вагомих наукових результатів потрібно віднести:

- модель і організаційно-педагогічні умови формування базових компетентностей майбутніх фахівців з обліку та адміністрування, які ґрунтуються на використанні методів електронного навчання, організації квазіпрофесійної діяльності засобами віртуального підприємства та хмарних технологій, використанні у процесі самостійної роботи студентів SMART-технологій і розроблені вперше;

- уточнення поняття «базові компетентності майбутніх фахівців з обліку та адміністрування» відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із економічної освіти, а також компонентів сформованості базових компетентностей майбутніх фахівців з обліку та адміністрування та їх показників;

- подальший розвиток сучасних форм і методів навчання (відео-лекцій, віртуальних лабораторних робіт, веб-квестів, технології «перевернутого навчання» тощо), які сприяють ефективності формування базових компетентностей майбутніх фахівців з обліку та адміністрування в процесі їхньої професійної підготовки.

Основні теоретичні положення, що обґрунтовані в дисертації, знайшли практичну реалізацію і впроваджені в навчальний процес. Зокрема, автором розроблені електронні навчально-методичні комплекси «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Просторова економіка», «Оптимізаційні методи та моделі», які можуть застосовуватись у процесі формування базових компетентностей майбутніх фахівців-економістів.

Наталія Олексіївна провела значну роботу з впровадження одержаних результатів у практику вищої школи. Зокрема, основні положення і результати дисертаційної роботи доповідались і обговорювались на науково-практичних конференціях різного рівня. Впровадженням охоплено декілька регіонів України, про що свідчать 8 довідок із різних закладів освіти. Отже, результати дослідження належним чином апробовані і впроваджені в освітянську практику.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, досить повно представлені в опублікованих працях автора. Так, основні ідеї та положення наукового дослідження висвітлено у 18 публікаціях. З них 14 одноосібних, 6 наукових праць у фахових виданнях, 1 стаття в іноземному виданні, 1 методичні вказівки.

Зміст публікацій та характер видань відповідають вимогам Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України щодо повноти висвітлення отриманих результатів дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Обсяг основного тексту дисертаційної роботи відповідає вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567. Структура і оформлення автореферату і дисертації відповідає вимогам, затвердженим Міністерством освіти і науки України (наказ від 12.01.2017 № 40).

Автореферат дисертації відображає зміст і результати виконаної

дослідницької роботи. Структурна побудова і зміст автореферату ідентичні основним положенням дисертації. Наукові положення, висновки й рекомендації, наведені в авторефераті Васаженко Н. О. належним чином розкриті і обгрунтовані в рукописі дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до роботи.

Є всі підстави стверджувати, що дисертантом отримано нові науково обгрунтовані теоретичні й експериментальні результати, які в сукупності забезпечують розв'язання актуальної педагогічної проблеми – визначення організаційно-педагогічних умов, що сприяють формуванню базових компетентностей майбутніх фахівців з обліку та адміністрування.

При загальній позитивній оцінці кандидатської дисертації Васаженко Наталії Олексіївни необхідно вказати на окремі зауваження та висловити побажання:

1. У дисертаційній роботі зазначено, що модель формування базових компетентностей майбутніх фахівців з обліку та адміністрування містить такі компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний (с. 71). Проте в тексті не пояснено, чому обрано саме такі компоненти.

2. З тексту дисертації не зовсім зрозуміло, в яких саме публікаціях автора відображений зміст розділів дисертації.

3. Бажано більш деталізовано охарактеризувати кількісний і якісний склад (спеціальність, курс) учасників педагогічного експерименту.

4. Автор пропонує використовувати у процесі професійної підготовки майбутніх економістів зарубіжні навчальні веб-ресурси (с. 80). Бажано було навести перелік аналогічних вітчизняних освітніх інформаційних ресурсів.

5. Робота б значно виграла, якби був більш повно розкритий авторський діагностичний інструментарій, який використовувався під час проведення педагогічного експерименту.

Проте зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Наукові положення, висновки і пропозиції дисертаційної роботи містять елементи наукової новизни, мають

теоретико-методологічне обґрунтування та практичну значущість, є статистично підтвердженими та достовірними. Отримані дисертантом результати і зроблені висновки дозволяють стверджувати про виконання завдань дослідження відповідно до поставленої мети.

Загальні висновки. Дисертація Васаженко Н. О. є самостійною та завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності сприяють вирішенню важливої наукової проблеми у галузі теорії та методики професійної освіти.

Аналіз наукового дослідження та автореферату дисертантки дозволяє зробити висновок про те, що представлена дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 зі змінами, а її автор, Васаженко Наталія Олексіївна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної
математики та інформатики
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

С. М. Горобець

Підпис Горобця С. М. засвідчую
Проректор з наукової і міжнародної роботи,
доктор педагогічних наук, професор

Н. А. Сейко